

de blauwe klauwier

jaargang 24 no. 1

DE BLAUWE KLAUWIER is een uitgave van **VOGELWERK GROEP "DE KEMPEN"**, en verschijnt in principe 4 keer per jaar.

LOSSE ABONNEMENTEN zijn verkrijgbaar door storting van f 17,50 op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "abonnement Blauwe Klauwier". De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

DE REDACTIE bestaat uit: Willem Veenhuizen en Jan Wouters.

Het redactie-adres is: De Braken 11
5541 AC Reusel
tel. 0497-642391

VOGELWERK GROEP "DE KEMPEN" beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de, in het wild levende, vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin, voorlichting, educatie en beheerswerkzaamheden.

LIDMAATSCHAP kan men verkrijgen door zich te wenden tot het secretariaat van de Vogelwerkgroep. Het lidmaatschap begint met een proeflidmaatschap van 3 maanden. De contributie bedraagt f 45,- per jaar; studenten betalen f 35,- en gezinsleden f 22,50. DONATEURS die de vogelwerkgroep willen steunen zijn van harte welkom. Donateurs die f25,- of meer schenken, krijgen een jaar lang de Blauwe Klauwier toegezonden. BETALING van de contributie of donatie kan geschieden door storting op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "contributie Vogelwerkgroep" dan wel "donatie Vogelwerkgroep".

HET POSTADRES van het secretariaat luidt als volgt:

Vogelwerkgroep "De Kempen"
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven.

ARTIKELN UIT DE BLAUWE KLAUWIER MOGEN WORDEN OVERGENOMEN, NA VOORAF VERKREGEN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE, ONDER VERMELDING VAN DE BRON.

Jaarprogramma VWG De Kempen 1998

HANS HERMANS

Dit programma kan eventueel uitgescheurd worden voor gebruik elders.

februari

- di 3 Bestuursvergadering (W.Veenhuizen)
- zo 15 Open Dag MEC-Eindhoven (13.00-17.00)
- do 19 Kerkuil (kl. zaal) beschikbaar (H.Hermans)
- vr 27 Ledenvergadering: R.Lensink: Plassentelling '96/'97

maart

- di 3 Bestuursvergadering (J. van der Zee)
- za 7 Nestkasten schoonmaken 9.00 ingang Koningshof (J.Wouters)
- za/zo 7/8 Bektelling SOV (G. Nas)
- do 19 Kerkuil (kl. zaal) beschikbaar (H.Hermans)
- za 21 Excursie De Baest: 8.00 kerk Oostelbeers (P.Busink)
- vr 27 Ledenvergadering: P. Fuchs: De Steenuil

april

- za 4 Excursie St.Pietersberg/België (K.Hendriks)
- di 7 Bestuursvergadering (T. van der Vleuten)
- do 16 Kerkuil beschikbaar
- za 18 Excursie De Hamert: 7.00 D'n Aard (H.Munsters)
- vr 24 Ledenvergadering: W. Poelmans: Weidevogelonderzoek en meetnet prov. Brabant
- vr 24 t/m zo 26 Kampeerweekend De Kievit in De Utrecht (H.Bierens)

mei

- zo ? Excursie Karpendonkse Plas (W.Veenhuizen)
- do 7 1e nestkastcontrole Koningshof 18.15 (J.Wouters)
- ma 11 1e nestkastcontrole golfbaan Welschap 18.30 (M.Bozuwa)
- di 12 Bestuursvergadering (H.Hermans)
- do 14 Kerkuil beschikbaar
- vr 22 Nachtzwaluwinventarisatie Leenderbos 20.45 P-plaats SBB-schuur (H.Hermans)
- ma 25 2e nestkastcontrole golfbaan Welschap 18.30 (M.Bozuwa)
- do 28 2e nestkastcontrole Koningshof 18.15 (J.Wouters)
- vr 29 Ledenvergadering: H.Le Haen: Het Hageven (ovb)

juni

- di 9 Bestuursvergadering (H.Knubben)
- vr 12 Nachtzwaluwinventarisatie Leenderbos 21.00 P-plaats SBB-schuur (H.Hermans)
- zo 14 Excursie Vessemse Vennen 9.00 bij Gr.Meer (J.van Kessel)
- ma 15 3e nestkastcontrole golfbaan Welschap 18.30 (M.Bozuwa)
- do 18 3e nestkastcontrole Koningshof 18.15 (J.Wouters)
- do 18 Kerkuil beschikbaar
- vr 26 Ledenvergadering: aansluitend Nachtzwaluwinventarisatie. Leenderbos 21.15 P-plaats SBB-schuur (H.Hermans)

juli

hele maand Huiszwaluwtellingen (W.Veenhuizen)

vr 10 Nachtzwaluwinventarisatie Leenderbos 21.15 P-plaats SBB-schuur (H.Hermans)

augustus

hele maand Huiszwaluwtellingen (W.Veenhuizen)

vr 28 Ledenvergadering: vakantie-dia's (+ kwis?)

september

za 5 Trektelling Strabrechtse Heide (G. Vink)

di 8 Bestuursvergadering

do 17 Kerkuil beschikbaar

za 19 Excursie Budel-Dorplein (H.Bierens)

za 19 Trektelling Strabrechtse Heide

vr 25 Ledenvergadering: H.Bierens: dia's over safari in Zimbabwe en Kenia

oktober

za 3 Trektelling Strabrechtse Heide

zo 4 Excursie Dommelbeemden 9.00 P-plaats Witven (J.van Kessel)

di 6 Bestuursvergadering

za 17 Trektelling Strabrechse Heide

do 22 Kerkuil beschikbaar

vr 30 Ledenvergadering

za 31 Trektelling Strabrechtse Heide

november

di 3 Bestuursvergadering

za 14 Trektelling Strabrechtse Heide

do 19 Kerkuil beschikbaar

vr 27 Ledenvergadering: A. Wittgen: roofvogels

za 28 SOVON-dag

december

di 1 Bestuursvergadering

do 10 Kerkuil beschikbaar

vr 18 Ledenvergadering

EEN TERUGBLIK OP 1997 EN EERDER.

PEER BUSINK

Het laatste jaarverslag van de huidige voorzitter

Bijna kerstmis, al uren donker, buiten onder nul....., tijd om het afgelopen jaar te evalueren.

Van de 10 vaste ledenbijeenkomsten die we buiten de vakantiemaanden steevast elke maand houden, werden er 5 verzorgd door eigen leden en 5 door lezinghouders van buiten de werkgroep. Mooi verdeeld dus. Van de vrije "Kerkuilzaal-avonden" (bedoeld voor leden c.q. commissies) werd in 1997 voor 50% gebruik gemaakt.

De 8 excursies die gehouden werden, (speciaal georganiseerd om "het vogelen" beter onder de knie te krijgen) waren soms erg goed, maar in de meeste gevallen matig tot slecht bezocht. Dit jaar zijn er weer nieuwe vogelaars bijgekomen, dus hopelijk zullen deze excursies beter bezocht gaan worden, want "het vogelen" leer je tenslotte het beste in de praktijk.

En het ultieme doel van een vogelaar is toch dat deze zelfstandig kan inventariseren! Niet dat het "vrije, consumptieve vogelen" een afkeurenswaardige bezigheid is, integendeel, een keertje lekker vreemd gaan in Zeeland, Oostvaardersplassen of Ooijpolder kan wonderen doen.

Het blijft echter zinvol om in de Kempen het nuttige met het aangename te verenigen, door mee te doen met het inventarisatieprogramma dat door onze biologische secretaris is opgesteld, en deel te nemen aan het nieuwe Atlasproject.

Want "meten is weten" zoals de roofvogelgoeroe van Nederland roept (of heeft hij dat ook van een ander?). Het is in ieder geval geen loze kreet, want vaak kunnen inventarisatierapporten achteraf zo nuttig zijn. Vooral heden ten dage; de politiek kan het niet meer maken, om onverschillig tegenover *natuur* te staan. Hoorde men enkele jaren geleden nog de toen nieuwe kreten: natuurkerngebieden en de bijbehorende EHS. Sinds kort hoort men steeds meer van natuurontwikkelingsprojecten, natuurproductie-betaling en natuurcompensatie.

In de vaart van deze kretologie vestigen zich ook steeds meer ecologische adviesbureautjes in het land. Er moet hiervoor wel een gat in de markt zijn, want hun aantal stijgt en ze hebben het druk. Provinciale c.q. gemeentelijke beleidsambtenaren maken tegenwoordig graag gebruik van de aangeboden expertise.

Dit wordt van overheidswege ook gestimuleerd omdat men in begint te zien (n.a.v. meer dan 3 miljoen Nederlanders die lid zijn van een groenvereniging) dat natuur in een dicht bevolkt land toch wel heel erg belangrijk moet zijn. Niks mis mee wanneer die bureautjes hun expert-diensten aanbieden aan overheidsinstellingen. Maar daar zit voor de overheid wel een (gepeperd) prijskaartje aan.

Edoch wat een uitkomst voor provincies c.q. gemeenten, de provincie zit vol met natuurgroepen die heel ideëel zijn en de nodige expertise hebben, en ... ze zijn zo ideëel dat ze het een eer vinden om de gevraagde inventarisatie-gegevens gratis aan te leveren onder het motto: "alles is goed wanneer de natuur er maar baat bij heeft." Sommige natuurgroepen krijgen voor hun diensten zelfs een onkostenvergoeding van f 0,49 per kilometer. Ik chargeer nu wel, maar er zit toch een strekking in.

Onze vogelwerkgroep beschikt over een behoorlijke expertise over deze regio. Mijns inziens mogen we daar gerust trots op zijn. Die expertise wordt veel toegankelijker wanneer alle gegevens van het archief nog eens gedigitaliseerd zullen worden m.b.v. het computerprogramma dat Tom Heijnen heeft ontwikkeld! Toch een ontwikkeling voor de vogelwerkgroep die niet onderschat moet worden en zeker perspectieven biedt, indien hier creatief mee omgegaan wordt.

Weer terug naar de vogelwerkgroep, ik denk dat ik verder mag zeggen dat het bestuur, het afgelopen jaar hard heeft gewerkt. Meestal valt dat voor buitenstaanders niet zo op, maar toch werd er elke maand tijdens de bestuursvergadering een volle agenda afgewerkt.

Zonder de anderen te kort te willen doen, wil ik opmerken dat Jan van der Zee zich ontpopt heeft als een hele verstandige secretaris. Ik herinner me dat bij zijn aanstelling een jaar geleden, enige kritiek te horen was: hij zou als westerling de Brabantse sfeer (wat dat ook moge zijn) niet aanvoelen. Mijn reactie is: kwaliteit verloochent zich niet.

Verder moet het nog eens gezegd worden dat Hans Hermans zijn zaken omtrent de planning van inventarisaties en alles wat daar mee te maken heeft, voortreffelijk voor elkaar heeft. Trouwens het komend jaar-programma ziet er weer aantrekkelijk uit.

Ook mag nog eens opgemerkt worden dat Huub Knubben jaar in jaar uit, de penningen voortreffelijk beheert.

Natuurlijk zijn er veel leden en commissies die hun kwaliteiten en vrije tijd aan de werkgroep geven. Zonder die inbreng is een vereniging niet levensvatbaar. In 1997 waren die activiteiten in willekeurige volgorde: de nestkastprojecten Koningshof en Welschap, het timmeren van nestkasten, de redactie van de Blauwe Klauwier, de feestcommissie, de roofvogelcommissie, alle andere inventariseerders, opzet bibliotheek en website, de excursieleiders, Birdlife vogeltrekweekend, de trektelpost en al degenen die op de één of andere manier positief hebben meegedaan (dit laatste om niemand te vergeten).

Ook in 1997 hebben we gemeend om jagers te moeten weren uit een beschermd natuurmonument. Deze keer was het de AMEV en het gebied de Neterselse en Mispelindse heide ('t Goor en Flaes). Een (inter)nationaal belangrijk vogelgebied! Gelukkig hebben nog 11(!) andere groenverenigingen in de regio ons advies om te protesteren opgevolgd. Ons verzoek werd ingewilligd. Maar er waren onzes inziens nog veel te veel ontsnappingsclausules waardoor toch nog bijna het hele jaar door met een geweer in het gebied op één of ander dier geschoten mag worden. Naar ons idee geen goede zaak, de dieren hebben geen stem, daarom moeten wij dat maar doen. Dus weer een bezwaarschrift de deur uit en nu naar Den Haag.

Het blijft moeilijk om natuurwaarden tegen het jagersvolk te beschermen. Zij hebben het kapitaal (dus handige advocaten), veel tijd (betaalde medewerkers) en op de achtergrond

vaak politieke of ambtelijke macht. Een ander punt is, dat wanneer jacht toegestaan wordt in een beschermd natuurmonument het precedenten zal scheppen voor andere gebieden.

Trouwens zet deze problematiek maar eens tegenover het afwijzen van een verzoek dat ingediend is door een ons wel zeer bekende vogelringer, die tevens bioloog is. De provincie weigerde hem in 1997 een vergunning om ringonderzoek (n.b één keer per 10 dagen, georganiseerd door Vogeltrekstation/SOVON) te doen in een beschermd natuurmonument, omdat hierdoor de verstoring in het gebied te groot zou kunnen worden.

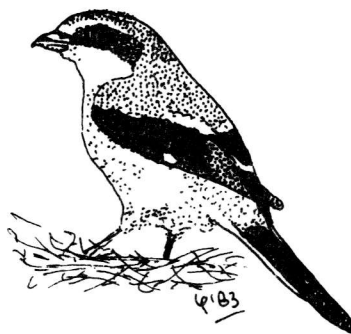
Hoe krom kan beleid zijn! Oplettendheid is geboden!

Zoals bekend verlaat ik na 4 jaar secretariaat en 5 jaar voorzitterschap het bestuur. Samen met de andere bestuursleden is er o.a. geprobeerd om:

- meer structuur in de vereniging te brengen. Want ook al hebben we geen ledenwerfacties gehouden, het aantal leden is inmiddels toch aardig opgelopen. Door commissies in te stellen kan er adequater en gestructureerder gewerkt worden;
- van te voren een jaaroverzicht te maken van alle activiteiten;
- de vogelwerkgroep meer bekendheid te geven in de provincie en in de regio;
- en natuurlijk alle vogelzaken die op ons afkwamen zo positief mogelijk af te werken.
- In ieder geval heb ik het bestuurswerk in zijn algemeenheid met plezier gedaan.

Ik wens het bestuur en de leden verder veel enthousiasme en volharding toe, zodat de vogelwerkgroep de plaats in de regio blijft innemen, van vereniging die wat te zeggen heeft en waarnaar geluisterd moet worden wanneer het over vogels gaat.

Veel goeds toegewenst en op naar het 25-jarig bestaan.

VOGELEN IN 1997...., EN IN 1998.

HANS HERMANS

Wat waren de hoogtepunten in het afgelopen jaar? Wat gaan we dit jaar doen en welke nieuwe blokken pakken we aan?

Ook in 1997 was het weer goed vogelen in de Kempen. Spectaculair zijn o.a. de waarnemingen van Withalsvliegenvanger, Middelste Bonte Specht, Ringsnavelmeeuw en Draaihals. Niet minder interessant waren de vele meldingen van Kwartels in het voorjaar en de melding van een nieuwe Oeverzwaluwkolonie bij Sterksel.

Soorten als Huiszwaluw en Blauwe Reiger deden het weer slechter. De Nachtzwaluw had daarentegen op veel plaatsen een bijzonder goed jaar. De IJsvogel is, na 2 strenge winters, logischerwijs een zeldzaamheid geworden. Verheugend is ook het feit dat de Buidelmees op 2 plekken in de Kempen tot broeden is gekomen.

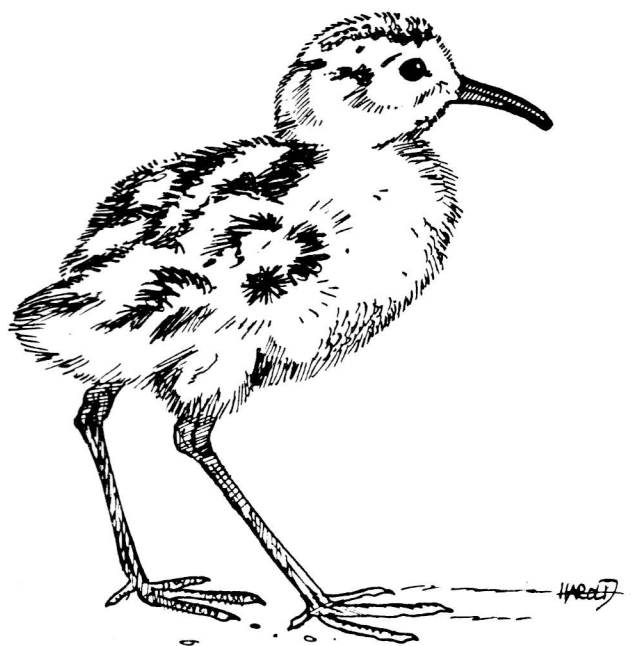
Verstoring van broedkolonies van de Roek, zoals o.a. gebeurd is bij Nederwetten, heeft deze soort afgelopen jaar parten gespeeld. De herkolonisatie bij het Nat.Lab. (Eindhoven) mislukte door werkzaamheden aan het bos. Bij Bergeijk is een afname van ca 50 % (=206 nesten!) geconstateerd, ook waarschijnlijk te wijten aan verstoring. Daar tegenover staan lichte toenames van de kolonies bij de ijsbaan (Eindhoven) en Loveren van 10 en 8 nesten. Goede reden dus om deze soort goed in de gaten te houden, ook in 1998.

1998 lijkt een jaar met veel nieuw elan te worden. Zo heeft ons district een nieuwe Districtscoördinator (DC) van het Sovon gekregen in de persoon van Piet van den Hout.

De "oude" DC Wil Beeren houdt er zeker niet mee op, maar gaat het nieuwe atlasproject van het Sovon trekken in ons district. Voor dit project, dat een nieuwe standaardwerk zal opleveren, zullen weer vele vogelaars een extra "inspanning" gaan

leveren. Hopelijk zullen ook vele nieuwe of minder actieve vogelaars, door het elan dat uitstraalt van zulke projecten, weer aan het inventariseren slaan. Dat is ook nodig, want er liggen ongeveer 40 blokken in de Kempen, die allemaal in 3 jaren geteld dienen te worden.

En is het niet zo, dat het grootste vogelplezier bestaat uit lekker inventarisatiewerk. Zeker wanneer je op deze manier, indirect meewerkt aan het beschermen van vogels en hun omgeving.

Inventariseerders BROEDSEIZOEN 1998.

HANS HERMANS

De volgende personen en groepen zullen komend broedseizoen een gebied of atlasblok inventariseren (zover bekend).

- IVN-Waalre: Elshouters + Blok 51-54
Groote Hei (Diep Meerven e.o.)
- IVN Heeze: Blok 57-16
- Wil Beeren: Soerendonks Goor + Blok 57-26
Budel-Dorplein
- Ru Bossong: Roekenkolonies Eindhoven + Nederwetten
- IVN Nuenen: Nuenens Broek + Blok 51-36
- VWG-Geldrop: Colse Zegge + Blok 51-46
- IVN-Valkenswaard: Visvijvers Valkenswaard (alleen Bl.Reiger)
Malpiebeemden: Vossenbergh tot grens + Blok 57-24
- IVN Veldhoven: De Sprankel: alle roofvogels
Oirschotse Heide: Nachtzwaluw
- Chris Mulder: Oirschotse Hei: Havik
- Frans van Boxtel (SBB): Reuselse Moeren
- IVN Bergeyk/Eersel: Het Schut (half)

- VWG De Kempen: De volgende gebieden zullen door de diverse leden worden uitgekamd op alle of sommige soorten:
 - Malpie: K/Z-soorten Harry de Louweren
 - Hapertse hei: BMP-A Hans Hermans e.a.
 - Nuenens Broek Ad van den Hurk e.a.
 - Weidevogelbescherming: verschillende leden, IVN-nen e.a.
 - Roekenkolonie Nederwetten Guus Nas
 - Roekenkolonie Eindhoven-Noord Gerrit Vink
 - Roekenkolonies Bergeijk/Loveren Piet Wuyts
 - Oeverzwaluwwand Ekkersweyer Peer Busink
 - De Flaas en het Goor:K/Z-soorten Geert Sanders
 - Cartierhei:Z/S-soorten (BMP-B) Marco Bakermans e.a.
 - Leenderbos (nachtzwaluwen) VWG De Kempen (Hans H.)
 - Eindhoven (bijzondere soorten) Stadsvogelprojectgroep
 - Strabrechtse heide:Z/S-soorten(BMP-B) Piet v. Happen e.a.
 - Bergeijkse visvijvers en Pastoorsweijer BMP-B Tom Heijnen e.a.
 - Vessemse vennen: K/Z-soorten, Buikheide: roofvogels (havik) Jacques v. Kessel en Albert Vrijaldenhoven
- Atlasblokken 51-42, 51-43, 51-45, 51-56, 56-18, 57-11 en 57-12 Diverse leden of groepjes

Losse waarnemingen van de volgende soorten op de GROTE KAART:

Kleine bonte specht, Boomklever, Ransuil, Kuifleeuwerik, Veldleeuwerik in agrarisch gebied, Grutto, IJsvogel, Roodborsttapuit, Geelgors, Nachtegaal, Wielewaal en Gele kwikstaart.

Losse waarnemingen mogen alleen vermeld worden als deze voldoen aan de Sovon-normen ! (zie tabel Sovon-handleiding of de vereenvoudigde toelichting op de Grote Kaart).

Overzicht commissies en activiteiten VWG "De Kempen" 1998

De genoemde personen zijn contactpersonen van de betreffende activiteit en zorgen voor de coördinatie ervan. Wanneer u aan een activiteit wilt meewerken of informatie daarover wilt hebben, neem dan contact op met de desbetreffende persoon.

Algemene (broed)vogelinventarisaties VWG	Hans Hermans
Archief	Tonny van der Vleuten
Begeleiding nieuwe leden	Ben Jacobs
Bekentelling SOV	Guus Nas
Bibliotheek VWG	Tonny van der Vleuten
Dia-archief	Harold Bierens
Feestcommissie	Harold Bierens
Huiszwaluwteiling	Willem Veenhuizen
Kascommissie	Geert Sanders,
Klapekster wintertelling	Piet v. Happen
Knipselkrant Blauwe Klauwier	Huub Knubben
Milieuzaken Veldhoven e.o.	Jacques van Kessel
Milieuzaken voor de Kempen	Tonny van der Vleuten
Milieu-overleg gemeente Eindhoven	Willem Veenhuizen
Natuurontwikkelings-project Ekkersweijer	Peer Busink
Nestkastenproject Koningshof	Jan Wouters
Nestkastenproject Golfbaan Welschap	Minke Bozuwa
Nestvlotenproject Zwarte Stern	Harry de Louweren
Politie-overleg buitengebied	Jan Kolsters
Redactie De Blauwe Klauwier	Jan Wouters
Roofvogels in de Kempen	Pieter Wouters
Stadsvogelprojectgroep (Stichting Stadsnatuur Eindhoven)	Willem Veenhuizen
Tentoonstellingscommissie	Piet van Happen
Trektelpost Strabrecht	Gerrit Vink
Website Internet	Corine Westerlaken
Werkgoep ecologische begrenzing Beerzedal	Marco Bakermans
Weidevogelbescherming	Willem Veenhuizen
Wintertelling agrarische gebieden	Pieter Wouters

UILEN IN DE KEMPEN IN 1997.

PIETER WOUTERS

Hoe ging het in 1997 met de Ransuil en de Bosuil in de Kempen? En komen er misschien ook Ruigpootuilen voor?

Ruigpootuil

Gesteund door een artikel in 'Drentse vogels' (Hasper & van Manen, 1994) dat er in Drente ook nu nog af en toe roepende Ruigpootuilen worden vastgesteld (waarschijnlijk jonge vogels uit Duitsland.) en door het feit dat jonge Ruigpootuilen honderden kilometers ver kunnen wegtrekken uit hun broedgebied, hebben we in 1997 in de Kempen twee gebieden op Ruigpootuilen geïnventariseerd.

Eventueel zich hier vestigende vogels zullen moeten komen van de voor ons dichtstbijzijnde Ruigpootuilenpopulatie, die van de Belgische Ardennen. De daar aanwezige populatie bestaat uit zo'n 70 paar en is helemaal afhankelijk van de aangeboden nestkasten. Dit heeft er in het verleden toe geleid dat de populatie nogal schommelde, doordat nestkasten vernield werden of nesten gepredeerd. Door maatregelen te nemen lijkt de populatie zich de laatste jaren te hebben gestabiliseerd op die 70 paar. (mondelijke mededeling Ludo Smets.)

Daar de Kempen op 'zwerfafstand' van de Ardennen liggen zou het mogelijk moeten zijn dat deze uilensoort een keer terecht komt in onze bossen. Midden jaren zeventig, toen de populatie in de Ardennen ook een piek bereikte, was dit al 3 maal het geval: Boswachterij Hapert, Bergeijk en Gorp en Rovert. In 1983 werd er nog een gehoord in het Leenderbos. Daarna waren er geen waarnemingen meer in de Kempen. (Poelmans & van Diermen, 1997). Mogelijk is dit een gevolg van het in elkaar zakken van de populatie in de Ardennen.

Broeden mag vrijwel worden uitgesloten. Onze bossen zijn veel minder rijk dan de bossen in de Ardennen, en daar zijn ze al geheel afhankelijk van nestkasten.

Broeden kan eventueel alleen als er bij het vaststellen van een roepend mannetje a) ook een vrouwtje aanwezig is en b) meteen een nestkast aangeboden wordt.

In het voorjaar van 1997 zijn in de beste tijd (eind februari, begin maart) het Leenderbos en Boswachterij Hapert onderzocht. Om het resultaat te verbeteren is er gebruik gemaakt van een cassetterecorder.

Het resultaat was niet bemoedigend, namelijk 0 roepende mannetjes.

Toch moeten we het na 1 jaar nog niet opgeven en zou het misschien aan te bevelen zijn om zelfs meer bossen te gaan inventariseren!!

Wil Beeren en Jan Kolsters bedankt voor het meehelpen bij de inventarisatie.

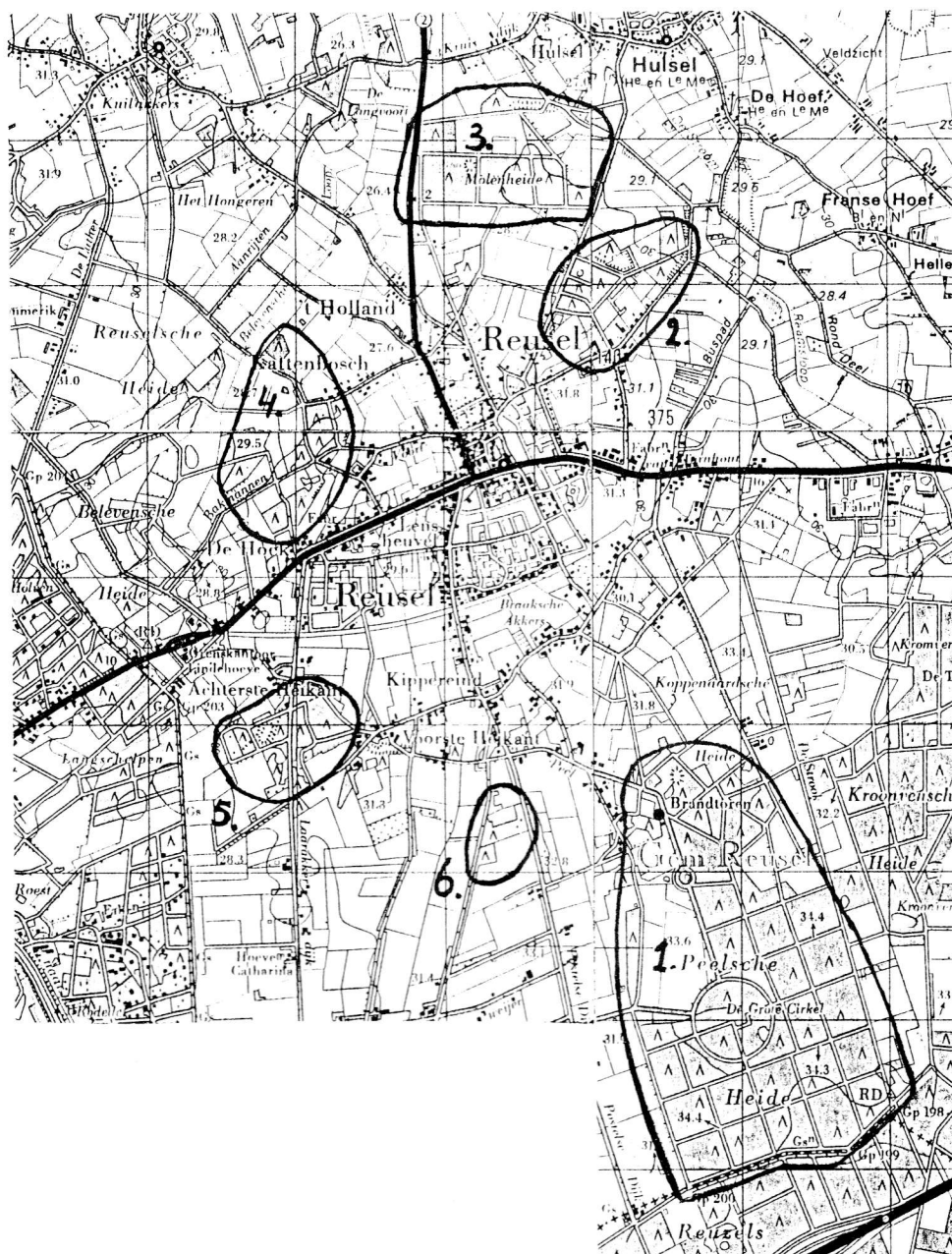
Ransuil

Evenals in de rest van Nederland hebben ook de Kempische Ransuilen het zwaar gehad in 1997. De muizenstand was in het voorjaar zeer laag. Ransuilen, die voor een groot gedeelte afhankelijk zijn van een goede muizenstand om jongen groot te brengen, hebben dat dit jaar geweten.

Bij diverse inventarisatierondes in het gebied de Buikheide, die speciaal gericht waren op Ransuilen, werd er geen enkele waargenomen of gehoord. Ook werden er later in het jaar geen bedelende jonge Ransuilen gehoord. Wel was er net buiten het inventarisatiegebied 1 paar met 2 jongen. Vorig jaar was de Buikheide nog goed voor 4-5 geslaagde broedsels.

Ook in andere gebieden was het erg slecht. De Peelsche Heide in Reusel (zie figuur 1 gebied no. 1) was vorig jaar nog goed voor drie lokaties met bedelende jongen. Nu geen een!

Figuur 1: De gebieden die zijn onderzocht op geslaagde ransuilenbroedsels: 1: Peelsche Heide, 2: Rouwenbogt, 3: Molenheide, 4: Kattenbosch en 5: Achterste Heikant. De gebieden 1, 5 en 6: Postelsedijk zijn onderzocht op territoriale Bosuilen.

Daarom heb ik rond Reusel nog een viertal gebieden onderzocht op bedelende jongen. Dit zijn alle gebieden waar ik in het verleden wel eens bedelende jonge Ransuilen heb gehoord. Alleen in de gebieden de Kattenbos (no:4) en Achterste Heikant (no:5) werden bedelende jonge Ransuilen gehoord. In de Kattenbos betrof het 1 jong en bij de Achterste Heikant ging

het om 3 jongen. Het is mogelijk dat de nabijheid van braakliggende terreinen een positief effect heeft gehad op de hier aanwezige paren. In dergelijke percelen is de muizenstand natuurlijk altijd hoger dan in de rest van onze agrarische woestijn. Het verschil in het aantal jongen kan mogelijk verklaard worden, doordat de Ransuil op de Achterste Heikant ook nog het voordeel

Tabel 1: Braakbalgegevens van een ransuilenaar in de Sprankelbossen te Veldhoven. Bij het bepalen van de aantallen is er vanuit gegaan dat een prooi in zijn geheel in één braakbal zit.

<i>periode</i>	t/m 4-6-97	t/m 14-6-97	t/m 30-6-97	na 30-6-97
<i>aantal braakballen</i>	18	6	6	2
<i>prooi</i>				
veldmuis	3	2	3	1
aardmuis	9	1		1
bosmuis	21	2	1	
huismuis	2			
dwergmuis	1			
bosspitsmuis	1			
veld/aardmuis	2		1	
huis/bosmuis	2			
mol				1
vogel: mus spec.		5	2	
merel		1		
lijster	1			
vogel spec.			1	2
insekt	2		1	

heeft van enkele boerderijen waar het enigszins ouderwets aan toe gaat.

In juni, tijdens roofvogelwerk, heb ik in de Sprankelbossen (Veldhoven) nog een ransuilennest gevonden. Uiteindelijk is hier 1 jong bedelend gehoord. Van dit paar zijn zoveel mogelijk de braakballen verzameld. We zien aan de resultaten (tabel 1) dat dit paar voor een groot deel van vogels leefde die ze waarschijnlijk bij boerderijen in de omgeving gingen vangen. Normaal zouden er meer muizen dan vogels in het menu moeten staan. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het om slechts 1 paar gaat. En het is goed mogelijk dat ze

een jong hebben kunnen groot brengen omdat ze zich in het verleden al meer toegelegd hebben op het vangen van vogels dan andere paren. Omdat er geen oude gegevens over dit paar beschikbaar zijn kunnen we dit alleen te weten komen door komend broedseizoen (Als het paar nog leeft.) weer de braakballen te verzamelen en uit te pluizen.

Bosuil

De Bosuil heeft niet veel last van zulke moeilijkheden. Hij is een echte opportunist die gewoon eet wat er voorhanden is. In het voorjaar zijn een tweetal ge-

Tabel 2: Roepende mannetjes Bosuil in de gebieden Buikheide, Peelsche Heide, Postelsedijk en Achterste Heikant gedurende de jaren '86, '91, '96 en '97.

	1986	1991	1996	1997
Buikheide	2	6	10	15
Peelsche Heide	1	1	3	5
Postelsedijk	0	0	0	1
Achterste Heikant	0	0	0	2

bieden op Bosuilen geïnventariseerd: De Buikheide en de Peelsche Heide met enkele daarom heen liggende gebiedjes waar tijdens de inventarisatie van '96 geen roepende Bosuilen zijn vastgesteld.

Ook nu weer werden alle verwachtingen overtroffen en er lijkt maar geen einde te komen aan de groei van het bosuilenbestand. (Zie tabel 2.) Ook twee kleine bosgebiedjes, Postelsedijk (figuur 1 no. 6) en Achterste Heikant (no. 5) waar nog geen roepende Bosuilen werden vastgesteld bij vorige inventarisaties, waren nu wel bezet. Op de Achterste Heikant werden zelfs twee roepende mannetjes gehoord. Er is in dit gebied door mensen een nestkast gehangen. Mogelijk dat dit daar invloed op heeft. Ik weet echter niet of er ook daadwerkelijk

een Bosuil in heeft gebroed, maar dat kan alleen maar een kwestie van tijd zijn.

Enkele leden van de Vogelwerkgroep zijn in september naar een lezing geweest over uilen in België. Er heeft hierna een uitwisseling plaatsgevonden van gegevens over ons en hun bosuilenonderzoek. In een volgende Blauwe Klauwier zal ik hierover berichten. Hun bevindingen sluiten goed aan bij die van ons !

Literatuur:

- Hasper H. & van Manen W.: Ruigpootuilen *Aegolius funereus* in Drentse boswachterijen na 1980. Drentse Vogels 7, 1994.
Poelmans W. & van Diermen J.: Broedvogels van Midden- en Oost-Brabant. Provincie Noord-Brabant 1997.

De Nachtzwaluw in het Leenderbos en op de Groote Heide in 1997.

HANS HERMANS

1997 was een topjaar!

Net als in 1996 zijn de Nachtzwaluwen van het Leenderbos en de Groote Heide geïnventariseerd. De teldata waren:

- 6 juni (8 personen)
- 13 juni (5 personen)
- 27 juni (15 personen)
- 11 juli (9 personen)

Op 6 juni en 11 juli was het 's avonds lekker zwoel en warm weer. De de andere twee avonden waren koeler, maar ook zonder regen en met weinig wind. Bijna alle bekende geschikte plaatsen in het Leenderbos zijn 2 tot 3 keer bezocht.

De Groote Heide is eenmaal onderzocht als extraatje en omdat het weer goed was en er voldoende inventariseerders waren

Leenderbos

In het Leenderbos werden 24 territoria aangetroffen (zie kaartje). In vergelijking met vorig jaar is dat een toename van 6 territoria (Blauwe Klauwier nr. 3 1996). Ook is het meer dan de (top)jaren 1989 en 1992, elk goed voor 21-23 territoria (T.Heijnen, Blauwe Klauwier nr.2/3 1993). In onderstaande grafiek is de

ontwikkeling van de stand sinds 1987 weergegeven.

Groote Heide

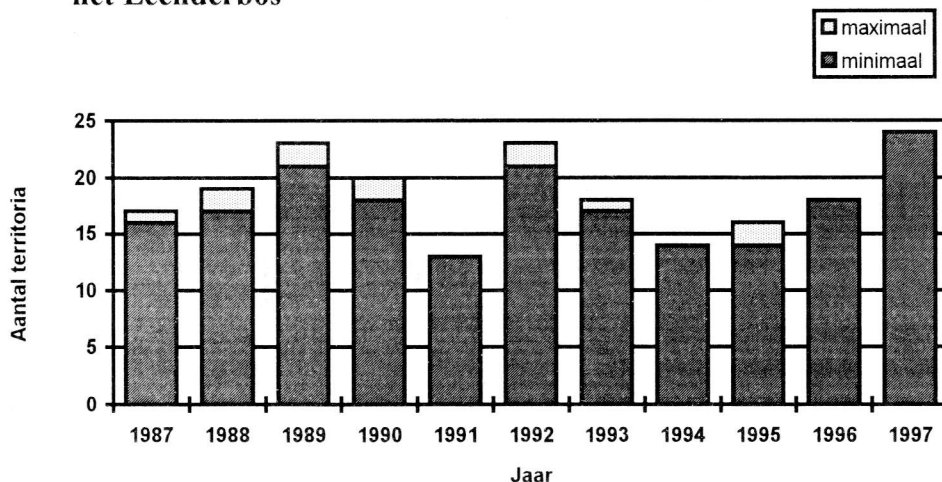
Op de Groote Heide zijn 6 territoria gevonden (zie kaartje), een verdubbeling van het aantal van vorig jaar. Het vorige hoogste bekende aantal hier komt uit 1991 met 5 territoria (Bijlsma). Het toeval(?) wil dat ook op de Stralbrecht in 1997 een verdubbeling (van 4 naar 8) is geconstateerd (mond. med. J.E. Kikkert).

Bijkomende waarnemingen

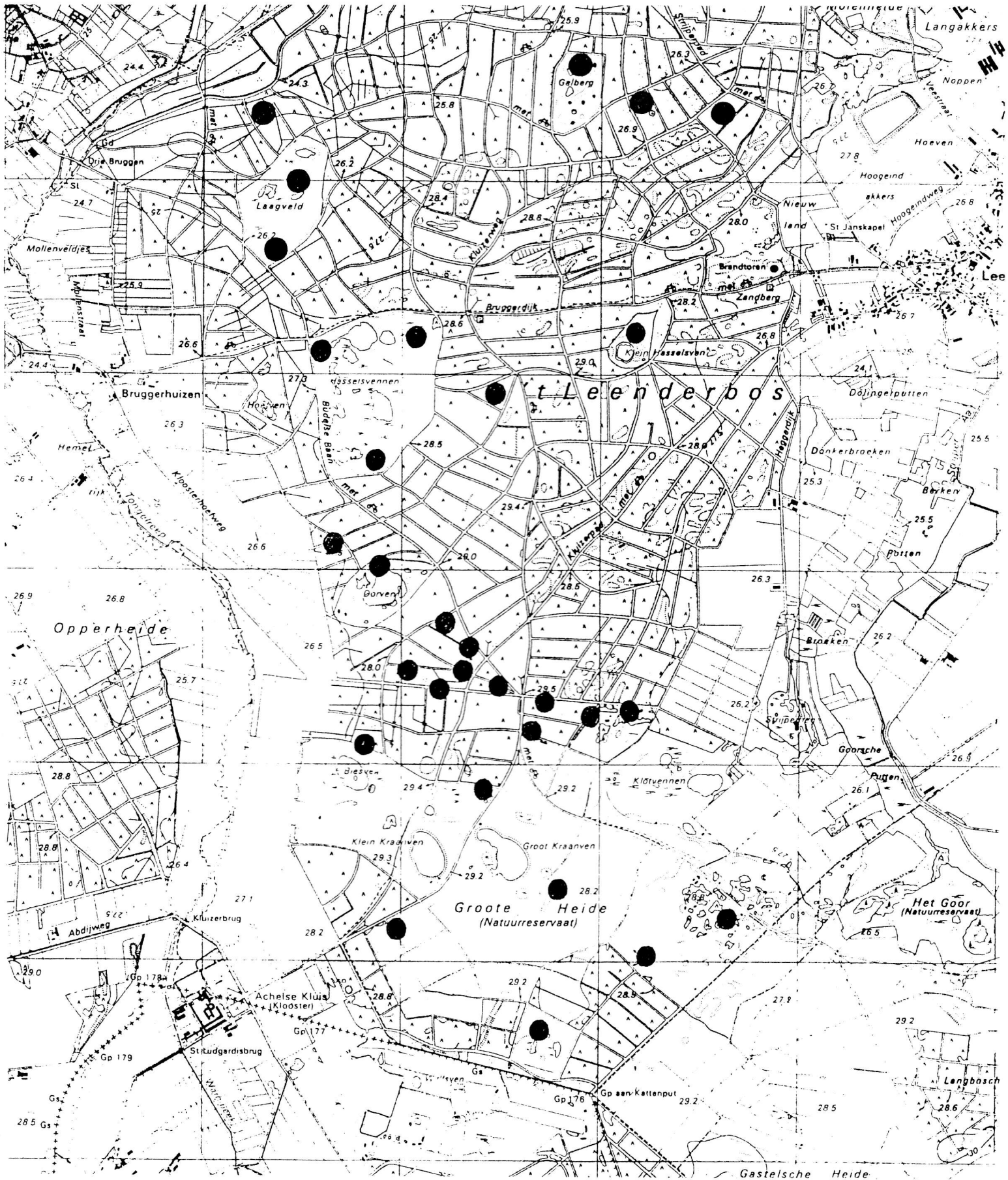
- 6-6: 2 Boomvalk, 1 Torenavalk, 1 Roodborsttapuit, slaappleats Wulp op de Groote Heide
- 13-6: 1 Sprinkhaanrietzanger, 2 Vuurgoudhaan, 2 Roodborsttapuit, 2 Koekoek, 1 Geelgors
- 27-6: 1 Bosuil, 3 Reebok, 3 juv. Ransuil
- 11-7: 2 Roodborsttapuit, 1 Nijlgans

Met dank aan Gerard Bosschers (SBB), en allen die aan deze inventarisatie hebben meegewerkt. *

Verloop van het aantal territoria van de Nachtzwaluw in het Leenderbos

Kaart: Verspreiding van de Nachtzwaluw in het Leenderbos en op de Grootte Heide in 1997 (24 en 6 terr.)

NESTKASTEN KONINGSHOF IN 1997.

JAN WOUTERS

Bij de voorjaars schoonmaak op 1 maart hebben we een aantal nieuwe kasten opgehangen van het model van Ton Geerts. Tijdens de werkzaamheden kwam de heer Leermakers, die op Koningshof het bosbeheer verzorgt, nog even kijken. Hij vertelde dat hij ook nog wat nieuwe kastjes had laten maken, om op te hangen. Deze heeft hij, met een nummer, opgehangen in het voorste stuk bij de ingang. Met een schroevendraaier zijn ze te openen. Wij hebben ze meegenomen in de controles.

Bij de schoonmaakronde op 1 maart had de Bosuil alweer 1 ei. De echte controles waren op de avonden van 13 mei, 3 en 24 juni. Dat is ongeveer een week later dan in andere jaren, wegens mijn vakantie begin mei. Of er daardoor eerste broedsels gemist zijn kan ik niet zeker zeggen, maar het zullen er maar weinig zijn, hoogstens van de Holenduif. Bij de mezen waren er al wel

veel jongen tijdens de eerste controle, maar nog geen uitgevlogen nesten.

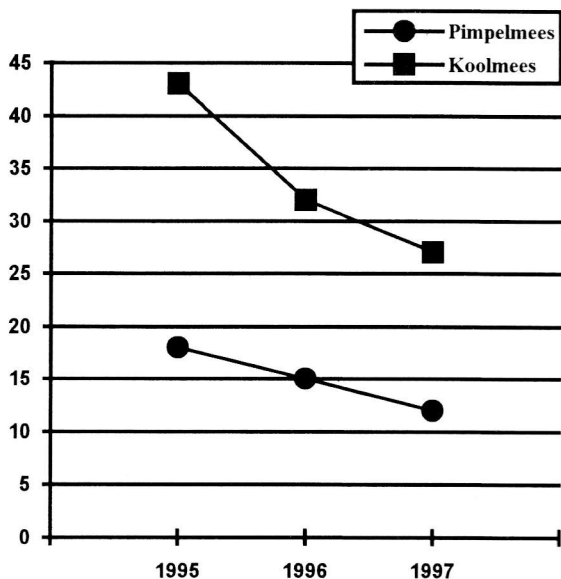
In tabel 1 zijn als eerste broedsel genomen alle broedsels van de eerste controle en als tweede broedsel de broedsels van de tweede of derde controle. Dit wijkt af van de andere jaren omdat de tweede controle dit jaar later viel.

De tabel laat zien dat 1997 een mager jaar is geweest voor de nestkastbewoners. Het totaal aantal broedsels is een laagterecord sinds 1978. Vooral de Koolmees deed het slecht met maar 27 eerste broedsels. Waarschijnlijk heeft deze soort toch veel geleden van de strenge elfstedenwinter. Ook de Pimpelmees is afgenomen. Beide soorten zijn in twee jaar tijd met ongeveer een derde teruggelopen (zie figuur 1). Dit kan niet alleen een gevolg zijn van een verminderd aantal kastjes, want het aantal in 1997 was hetzelfde als het jaar ervoor.

Tabel 1: Resultaten van de nestkastencontroles op Koningshof te Veldhoven in 1997.

<i>Soort</i>	<i>Eerste broedsel</i>	<i>Tweede broedsel</i>	<i>Totaal</i>
Torenvalk	1	-	1
Holenduif	5	4	9
Bosuil	1	-	1
Zwarte Mees	1	-	1
Pimpelmees	12	3	15
Koolmees	27	11	38
			+ —
	Totaal aantal broedsels		65
	Eekhoornnest		1
	Wesp		1
	Hommel		1
	Niet gebruikte kasten		33
			+ —
			101
	Twee keer gebruikte kasten		14
			- —
	Totaal aantal kasten		87

Figuur 1: Aantal eerste broedsels van Pimpel- en Koolmees sinds 1995

Het aantal tweede broedsels lag een stuk hoger dan voorgaande jaren, zeker bij de Koolmees. Ook bij de Pimpelmees is het sinds 1980 niet meer zo hoog geweest. Dit hangt waarschijnlijk samen met het kleinere aantal eerste broedsels.

Het aantal soorten was dit jaar niet spectaculair. Zo ontbrak de Bonte Vliegenvanger opnieuw, hoewel er wel een zat te zingen in een van de tuinen, die grenzen aan de noordoostkant van Koningshof. Die zal daar wel een kastje gevonden hebben.

De Holenduif blijft het goed doen door een flink aantal geschikte kasten. En zonder concurrentie van Kauwen, die we dus ook weer misten dit jaar.

Wel konden we dit jaar weer de Torenvalk vaststellen. Vrij laat in het seizoen nl. pas bij de tweede controle, vloog er een wijfje uit de kast waar eerder de Bosuil had gebroed. Ze had toen 3 eieren. Bij de derde controle lagen er 5 eieren. Zo komen we op een legbegin van ongeveer 27 mei. Dat is, volgens de Handleiding veldonderzoek roofvogels van Bijlsma, behoorlijk laat. Toch heb ik in juli nog 4 jongen kunnen ringen.

Dit was de derde keer dat er een Torenvalk in onze kasten broedde. Het is frappant dat de valken in alle drie de jaren, steeds die nestkast kozen, waarin eerder in het seizoen de Bosuil had gebroed. Terwijl er toch twee of drie geschikte kasten beschikbaar waren. Blijkbaar is het aantrekkelijk om zo'n eerder gebruikte kast te bezetten. Misschien is de concurrentie met Holenduiven om zo'n kast minder. Ten eerste hebben de Holenduiven al een andere broedplaats gekozen tegen de tijd dat de jonge Bosuilen uitvliegen. Ten tweede zijn de duiven bang om in die kast te komen, als ze denken dat er nog een Bosuil in zit. Een Holenduif die al eens bij de Bosuil op bezoek is geweest, kan het vaak niet meer navertellen. En anders blijft ze er voorlopig wel weg want die uil is niet vies van een lekker duiveboutje.

Zoals we weten was 1997 een slecht jaar voor de Wespeneieren, bij gebrek aan wespen. Daarom mogen we blij zijn dat een van onze kastjes toch plaats heeft geboden aan een wespennest. Ook een hommelvek en een eekhoorn, zoals gewoonlijk, gebruikten een kast.

Tot slot hartelijk dank aan allen die meegeholpen hebben bij de schoonmaak en controles. We blijven toch ieder jaar weer benieuwd naar wat er in die kasten en kastjes gaat wonen.

Als je ook eens een Bosuil wilt zien, in plaats van alleen maar horen, dan is de schoonmaakronde in maart zeer geschikt. Ben je benieuwd of de achteruitgang van de mezen doorgaat, zorg dan dat je erbij bent in mei en juni. Die controles zijn altijd goed om nog wat bijzonders te zien. In het jaaroverzicht elders in dit nummer, staan de data met plaats en juiste tijd.

Trektellingen Strabrechtse Heide 1997.

GERRIT VINK

De jaarlijkse vogeltrektellingen op de Strabrechtse Heide zijn ook het afgelopen jaar weer gehouden.

Gezien de flinke belangstelling van onze leden, waarschijnlijk mede door het mooie weer, was het een groot succes. De wetenschappelijke waarde is helaas gering doordat er slechts om de week op de zaterdagmorgen geteld is.

Een wat intensievere telling door enkele leden in de herfstvakantieweek toonde aan dat gemakkelijke soorten, en zeker de piek van een aantal doortrekkende soorten gemist is. Op die dagen was het zo druk in de lucht dat de normale soorten niet konden worden bijgehouden, hetgeen in de hoofdtabel tot uitdrukking komt door de +, ++ of 'veel' notatie achter de soort.

De resultaten zoals in de hoofdtabel gepresenteerd, geven toch aan dat het zeker de moeite waard geweest is, en dat zelfs een flink aantal zeldzamere soorten voorbij gekomen is.

Hieronder zijn de vaste data van de trektelling gegeven. Er werd steeds van zonsopgang tot ca. 12 uur geteld. De lokatie was het bekende heuveltje op 500 meter afstand van de Plaetse.

De vaste telploeg bestond uit: Ton Geerts, Hans Hermans, Ben Jacobs, Peer Busink, Henk Munsters en Gerrit Vink. Deze werd zo nu en dan aangevuld met de volgende leden van de club: Guus Nas, Willem Veenhuizen, Josje Peters (en dochter), Ad van den Hurk, Fred de Blom en Corine Westerlaken. Helaas was de grote specialist Jan Erik Kikkert slechts eenmaal op de reguliere telling aan-

wezig, zodat waarschijnlijk enkele bijzondere vogels niet geteld zijn.

Behalve de tellingen op de vaste data, zijn ook andere tellingen op de Strabrechtse Heide in de tabel opgenomen. Tellingen buiten de Strabrecht zijn niet opgenomen in de hoofdtabel, hiervan komt nog een aanvullend verslagje als alle gegevens binnen zijn.

Door het erg mooie weer, en de waarschijnlijk late start van het broedseizoen in de noordelijke streken, was de trek tijdens de eerste twee tellingen nog niet goed op gang gekomen. Dat deze telling toch interessant is blijkt uit de getelde soorten. De vroege soorten als Duinpieper en Wespandief zouden anders niet gezien zijn.

Dat tussentijds tellen zinvol is blijkt uit het feit dat anders de hoofdtrek van bv. de Aalscholver gemist zou zijn.

In de tabel zijn ook de ter plaatse aanwezige spechten, tapuiten en mezen opgenomen waarvan trek niet duidelijk is waargenomen. Het is discutabel of deze soorten wel moeten worden opgenomen, maar voor ons waren het toch leuke waarnemingen die niet onvermeld mogen blijven.

Volgens mij is het jaarlijkse trektellen op de Strabrechtse Heide een happening die voor alle leden van de Vogelwerkgroep aan te raden is. Dus misschien tot volgend jaar!

Omstandigheden op de vaste teldata:

<i>Datum</i>	<i>Start</i>	<i>Bewolking</i>	<i>Zicht</i>	<i>Wind</i>	<i>Temperatuur</i>
6 september	7.00 uur	geen	> 1000 m	ZW 2-3	11-20
20 september	7.23	geen	> 1000 m	NO 2	8-17
4 oktober	7.45	~ 100%	> 1000 m	NW 2	6-12
18 oktober	8.10	geen	> 1000 m	Z 2	6-13
1 november	7.36	~ 50%	> 1000 m	ZO 1	4-10
15 november	7.59	100%/motregen	> 500 m	ZW3	4-9

	6-sep	20-sep	27-sep	4-okt	11-okt	18-okt	19-22 okt	1-nov	15-nov	Totaal
Aalscholver	1	20		1	644	2	233			901
Blauwe reiger	2	3								5
Ooievaar	1									1
Nijlgans		4				6	10			20
Grauwe gans		12					73			85
Kleine rietgans							11			11
Rietgans								6		6
Wilde eend	6									6
Bruine kiek.		1					1			2
Blauwe kiek.	1						2		2	5
Sperwer	6	10		2	1	13	73			105
Smelleken							3			3
Buizerd					2	20	89	4	2	117
Havik						3	3			6
Wespendief	1									1
Torenvalk							3			3
Slechtvalk							2			2
Rode wouw							1			1
Ruigp.buizerd							1			1
Kievit	4						206	2	30	242
Watersnip		1		3			2			6
Kokmeeuw				9						9
Zilvermeeuw								4		4
Zwarte ruiter	1			1						2
Tureluur		1								1
Holenduif		4		8		38			2	52
Houtduif		16		50		5745	17098	12	139	23060
Groene specht	2 t.p.	1 t.p.		1 t.p.				2 t.p.		2 t.p.
Gr. bonte specht	2 t.p.	1 t.p.				1 t.p.				2 t.p.
Zwarte specht	1 t.p.	1 t.p.		2 t.p.				1 t.p.	1 t.p.	1 t.p.
Boomleeuwerik		18	1	6		1	8		4	38
Veldleeuwerik				23		530	141 +	35	2	731 +
Boerenzwaluw	149	52				2				201
Huiszwaluw	15									15
Boompieper	15	4								19
Duinpieper	1									1
Graspieper	17	14	21	122		96	veel	18	32	320 ++
Gele kwikstaart	13	1								14
Gr. gele kwikstrt			1							1
Witte kwikstaart	33	19	9	44		102	62	1	1	271
Heggemus							8			8
Grasmus		3								3
Paap	1									1
Roodb.tapuit	4 t.p.	2 t.p.	1 t.p.	4 t.p.				1 t.p.		4 t.p.
Klapekster									1	1
Tapuit		2	1							3
Merel				4				3		7
Kramsvogel				11			70	66	44	191
Zanglijster				20	11	3	2			36
Koperwiek				53			545	23	9	630
Beflijster				1						1
Grote lijster	5	2		6			6	2	4	25
Tjiftjaf				1						1
Zwarte mees		4					21			25
Pimpelmees		10				10				20
Koolmees		20				16	5		3	44
Vlaamse gaai		2		6		12			2	22
Kauw	9					334				343
Roek								2		2
Spreeuw	15	291		28		237		63	1068	1702
Ringmus				16	24	33	37	5		115
Vink	7	189		357	517		>1000	31	24	>2000
Keep				7	9		116	6	3	141
Groenling		1		26		29		6	2	64
Putter		4		12		3	3	33		55
Appelvink							2			2
Barmsijs				1			6			7
Sijs			6	30	3		30	8	11	88
Europ.kanarie							1			1
Kneu	4	12		22	6	35	45	4		128
Kruisbek	6	2	3	11	23		13	9	4	71
Geelgors		2		2		5	1	4		14
Ortolaan		1								1
Rietgors		2		13				18	15	48
Ijsgors						2				2
Frater						2				2

DOORGEBLADERD

TONNY VAN DER VLEUTEN EN HANS HERMANS

In deze rubriek worden interessante nieuwtjes en artikelen uit andere vogeltijdschriften aangetipt. Op deze tijdschriften heeft de VWG De Kempen een abonnement. Alle leden kunnen die lenen.

Dutch Birding nr. 5 1997:

- De verschillen tussen Witbuik-, Zwartbuik- en gewone Rotgans naast elkaar gezet en met foto's geïllustreerd.
- Veel meldingen van Witbandkruisbekken in Nederland dit najaar.

Argus nr. 3 1997:

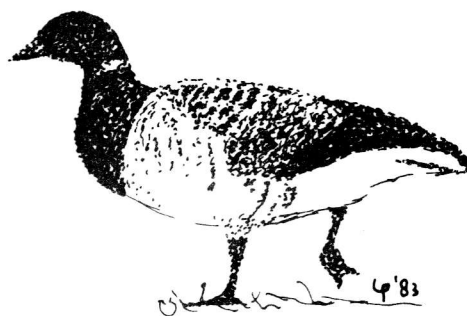
- Dankzij interventie van de minister is er óók geen jachtvergunning verleend voor het Limburgse deel van de Deurnese Peel en de Mariapeel.

Limburgse Vogels nr. 3 1997

- Ook in de Grote Peel daalt de Kokmeeuwenpopulatie de laatste jaren dramatisch. Aanbevolen wordt om de aantalsregulatie, door bijv. het rapen van eieren beperkt te houden tot plekken waar hoogveenvegetaties aanwezig zijn.
- De provinciale broedvogelkartering van het zuidelijk heuvelland leverde onder meer 7 territoria van de Grauwe Klauwier, 5 van de Middelste Bonte Specht en 54 van de Taigaboomkruiper op.

Vogelnieuws nr.7 1997: themanummer Wetlands

- Een artikel over de Grauwe Klauwier in het Bargerveen, waar deze soort vanaf 1988 spectaculair is toegenomen.
- Woudaapje en Kwak kwamen in 1997 voor het eerst tot broeden in het Lauwersmeer.
- In 1997 zestig meldingen van Kwartelkoningen langs de grote rivieren.

KNIPSEL

KRANT

Knipseladres: SANSOVINOSTRAAT 24, 5624 JX EINDHOVEN.

Samenstelling: HUUB KNUBBEN

DINSDAG 25 NOVEMBER 1997

TROMPETTER EINDHOVEN

PAGINA 9

'Ze kunnen goed de hele nacht gevlogen hebben'

Jan Wouters ringt vogels voor Vogeltekstation

Jan Wouters ringt vogels voor het Vogeltekstation (foto Jean-Pierre Reijnen)

(door Jan Smulders)

Reusel - Elk jaar vangt Jan Wouters vijftienhonderd vogels. Hij voorziet ze van een ring aan het pootje. Hiermee worden ze uniek herkenbaar gemaakt. De informatie wordt opgeslagen bij het Nederlands vogeltekstation. Deze keer zal hij voor het ochtendgloren zijn mistnetten uit in het gebied Molenhede tussen Reusel en Hulsel. Vanaf deze plek dient hij de wetenschap en vertelt hij over de door hem geringde fits, die in Opper-Volta werd gevonden.

'Als je een vogel met een ring aan zijn pootje vindt, is het de bedoeling dat de ring of de informatie op de ring naar het vogeltekstation wordt gestuurd. Op kleine ringetjes staat echter alleen maar 'Amhem VT - Holland' en een nummer. Meer kan er als een adres en doen er vervolgens werk van Jan Wouters verloren. Wouters (47) ringt zo'n vijftienhonderd vogels per jaar. Het nummer en de vogelgegevens stuurt hij op naar het Vogeltekstation Arnhem, dat in Heteren is gevestigd. Daar worden de gegevens in de computer gebracht. Als er bij het vogeltekstation een melding komt van een geringde vogel, worden de ringgegevens opgezocht. De vinder en de ringer krijgen beiden bericht van de vondst. Op deze wijze krijgt Wouters elk jaar dertig tot veertig meldingen van gevonden vogels die door hem geringd zijn. Enkele 'terugmeldingen' van het afgelopen jaar: 'Een kerkuil, een vrouwtje, geringd op 16 mei 1999 in de Dierse kerktoren. Zal te broeden. Op 25 juli 1997 werd ze in de kerk van Middelbeers weer broedend aangetroffen. Een spreeuw, als nestjong geringd in Lage Maarde op 15 mei 1996. Op 31 oktober 1996 dood gevonden in het Franse Caen. Afstand 462 kilometer. Een spenwer, als nestjong op 30 juni 1997 in Reusel geringd. Op 14 augustus 1997 dood gevonden bij het Belgische Herentals. Afstand 33 kilometer.'

Basiskamp

Het is nog donker en slechts enkele graden boven het vriespunt, als Jan Wouters zich bukkend een pad zoekt door het struuiw van een bosje op in het gebied Molenhede tussen Reusel en Hulsel. De vogels rusten nog. En dat is de bedoeling. Als ze wakker worden moet Wouters zijn mistnetten geplaatst hebben. Hij vindt een beschutte plek waar hij zijn

basiskamp opricht. Van daaruit gaat hij met netten en stokken verder. In een viertal langwerpige uitsparingen in het bos plaatst Wouters op behendig wijze de flinterdunne fijnmazige netten. De maan, die hem van licht voorziet, twinkelt in zijn brilmontuur. De netten staan in een straat van veertig meter rond het basiskamp. Naar twee vangplaatsen wordt een 'radioverbinding' gelegd. Vanuit het basiskamp bedient Wouters een cassette-recorder, waarmee hij vogelgeluiden het bos in laat dwarsleren. Bij het mistnet worden twee lokjespin in een kooitje geplaatst. Hun basisse heeft water en zaadjes voor hun meegebracht. Bij een ander mistnet moeten vuurdoornbessen de lijstachtige vogels lokken. Het licht verdrijft de duisternis. Een indringend huiltend geluid klinkt uit het bos. De bosuil is als eerste wakker. In het ochtendgloren en de avondschemer laat hij zich enkele minuten horen om zijn territorium af te bakeren. Wouters heeft zijn voorbereidingen getroffen. Het eerste uur na zonopgang is de beste tijd, legt hij uit. 'Het geluid er nog bij, dan kunnen we aan de gang.'

Schepping

Een vogelkrop klinkt op uit het struuiw. Het is een mechanisch geluid. Wouters heeft op de knop gedrukt en draait het geluid van een roodborstje. De vliegende bosbewoners worden gewekt. De mechanische roep wordt gevolgd door een natuurlijk antwoord. Het geluid van een roodborstje beweegt zich richting luidprekerte. Een merel wordt wakker en vliegt schetterend weg. Op het basiskamp wacht Wouters af. 'Eens kijken of er iets in het net zit'. Het roodborstje is op zijn mechanische broeder afgekomen. Het hangt rustig in het net, als tegen een klimwand. Wouters kijkt het vogeltje in de bek. 'Het is een jonge, dit jaar geboren'. Het vleugeltje wordt gene-

komen. Zo heb ik een keer een spenwer gevangen met een Noorse ring aan. Door het ringen kun je ook te weten komen hoe oud de vogels worden en hoe ze zich verspreiden en gedragen. Als een vogel succesvol gebroed heeft, is de neiging om op dezelfde plaats terug te komen heel groot. Intussen kan zo'n vogel wel op en neer naar Afrika vliegen, zoals bijvoorbeeld de zwaluw dat doet.'

Koperwiek

De duisternis is nagenoeg verdreven. 'De moretijd is voorbij', weet Wouters. Zou het heft hij de enige merel voor die dag geringd. 'Hoor, een koperwiek'. Uit de omgevingsgeluiden haalt hij het essend-spugend geluid van koperwieken. Deze vogels komen van de Scandinavische landen en trekken naar Zuid-Frankrijk en Spanje. Ze kunnen echter ook in Nederland overwinteren. De meeste vogels zijn te vangen in de trektijd. Die varieert per soort en loopt van juli tot half november. In het najaar zijn er ook veel vogels, omdat er veel jongen bijgekomen zijn. In de loop van de winter sterft een gedeelte weer af. In het voorjaar vang en ring ik minder vogels dan nu'. Het geluid van de koperwieken wordt gedraaid. Even later zitten in het net bij het luidprekerte drie koperwieken gevangen. Het aanslokketke geluid dat uit de Molenhede weer klinkt lgt juist op hun roefte tussen Scandinavië en de mediterrane oorden. Op geoutende en zorgvuldige wijze worden de koperwieken door Wouters bevrijd. Ze gaan in een tijdelijk onderkomen, een door hand-nijverheid vervaardigd stoffen zakje met een bodem van vogeljespas. Een voor een gaan ze vervolgens door de hand. 'Het zijn nog jongen. Ze kunnen goed de hele nacht gevlogen hebben. Ze trekken overwegend 's nachts'. De lijstachtigen worden niet alleen geringd, maar ook gewogen. Dat is gevraagd door het vogeltekstation, legt Wouters uit. Negentien gram heeft hij in zijn hand. De hand gaat open. Sissend-spu-pend zoekt de vogel zijn weg richting Belgische grens.

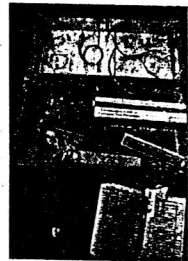
Huisman

Sinds 1974 heeft Jan Wouters een vergunning van het vogeltekstation om vogels te vangen en te ringen. Hij is universitair geschoold in zijn hobby. Doctorandus Wouters legt het uit: 'Ik heb biologie gestudeerd aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Van daaruit werden vogelkampen georganiseerd op Schiermonnikoog. In augustus waren er vogelkampen waarbij tevens biologisch onderzoek werd gedaan onder zowel de zang- als de wadvogels. Daar heb ik eigenlijk het vak geleerd. Daarna

(foto Jean-Pierre Reijnen)

Jan Wouters bepaalt de conditie van een van de gevangen vogels.

De uitrusting van vogelringer Jan Wouters (foto Jean-Pierre Reijnen)

heb ik voor mijn afstudeerwerk nog twee herfstten vogels gevangen. Het doel was om de trek van zangvogels te registreren en om te ontdekken of ze het gebied ook gebruiken om aan te sterken. Na mijn studie heb ik bij het vogeltekstation mijn eerste vergunning aangevraagd'. Doordat Wouters de rol van huisman op zich heeft genomen, kan hij veel tijd vrijmaken voor zijn hobby. Boven de Molenhede trekt de lucht open. De zon verheft zich boven de wulvende hooftopstand. Ondanks het windgeras hoort Wouters diverse vogelklanken die het oor van een leek absoluut ontgaan. 'Een kee en een tijtjaaf'. Even later vangt hij het geluid op van de geelgors, het goudhaantje en hij merkt ook nog een rietgors te horen.

Een slijt heeft het liddend geluid van de twee gekoede soortgenoten niet de kluwen weerstaan. Geringd krijgt hij weer de vrijheid van de volle natuur. In een ander net zitten twee pimpelmezen, een tijtjaaf en een koolmees. Met de tijtjaaf in de hand legt Wouters uit wat het verschil is tussen deze vogel en de fits. Het gaat om details aan de vleugelrij. Voor een niet-kennar nauwelijks waar te nemen. De tijtjaaf 'dans' waar weg, zoals de meeste struweelvogels zich bewegen. De koolmees draagt al een ring. 'Het is er een van mij, aan het nummer te zien'. Wouters kijkt er zijn administratie op na. 'Het is de brede zwarte borststreept herkenbare mannetje is op 10 oktober 1996 geringd op dezelfde plaats. Hij woont nog steeds hier en heeft het hier overleefd. Een terugmelding dus. Sinds twee jaar moeten eigen terugmeldingen gemeld worden aan het vogeltekstation. Dat eerste is de vogel zich laat vangen is een belangrijke melding. De overleving kan men ermee nagaan'.

De meest bijzondere terugmelding die Wouters ooit ontvangen heeft is die van een fits, die gevonden was in Opper-Volta. Ik had hem eens in een najaar geringd. Enkele jaren later werd hij gevonden. Intussen is het vogeltje elk jaar op en neer geweest. Onverwacht hoeverde de koolmees hij daarbij heeft afgelegd. Dat ze dat kunnen blijft fascinerend. En ze komen weer op ongeveer dezelfde plaats terug'. Het middaguur breekt aan. Het wordt rustig in de lucht. De netten worden ingepakten, het basiskamp opgebroken. Onverwacht heeft Wouters zijn expeditie kunnen afsluiten met een 'zevenklapper'. Zaven koperwieken krijgen een ring van het Nederlands vogeltekstation. Ze zijn uniek herkenbaar.

Adres: Vogeltekstation Arnhem, Postbus 40, 6868 ZG in Heteren.

Delegatie

zaterdag 22 november 1997

-20-

Drinkgelag bekomt trekvogels slecht

IOWA CITY — Dierenverzorgers in het Amerikaanse Iowa City hebben gemeld dat tientallen trekvogels na het eten van overrijpe bessen tegen een winkelruit opgevolgen zijn. Enkele dieren overleefden het niet, andere raakten buiten bewustzijn. Nog eens veertig cederpestvogels, kleine Amerikaanse zangvogeltjes, vlogen niet tegen de ruit, maar bleven suf aan boomtakken hangen.

„In deze tijd van het jaar beginnen de bessen te gisten. Ze hebben eigenlijk wijn naar binnen gekregen”, aldus Jeremy Richardson, dierenverzorger in een asiel.

Op simpele wijze is ervoor gezorgd dat niet nog meer vogels zich aan alcoholische vruchten bezaten. Er is ander voer in de omgeving gestrooid en een net over de gewraakte boom gespannen. „De bar is gesloten”, aldus de verantwoordelijke functionaris.

Interim-manager

Hij komt het bedrijfspand binnenstappen alsof hij er al jaren thuis is. Trekt zich van niets of niemand wat aan. Gaat onverstoord zijn eigen gang. Is absoluut niet geïnteresseerd in een andere mening dan de zijne. Installeert zich op de beste plek in het bedrijf. Laat zich door niemand de wet voorschrijven, laat staan de les lezen. Heeft vierkant lak aan de bonden. Vliegt elke dag voor de zaak. Laat geen gelegenheid onbenut om overal een graantje mee te pikken. Heeft ongelofelijk het land aan katten. Draagt dag en nacht een grijs streepjespak. Benadert het personeel vanuit de hoogte. Heeft overal schijt aan. Laat zich niet onder een hoedje vangen. Vertikt het om te vertrekken, tenzij op eigen initiatief. Kortom, zou je zeggen, hier hebben wij het signalement van de ideale interim-manager. En toch is het fout. Het is namelijk de duif die sinds kort enkele winkels in de Eindhovense binnenstad terroriseert.

RUUD GROEN

Lastige postduif op Demer was uitgeput

EINDHOVEN - De duif die deze week herhaaldelijk winkels aan de Demer in Eindhoven binnenliep, is door de Dierenbescherming ondergebracht in een vogelasiel in Strijp. Het ging om een jonge, sterk vermagerde postduif. Het tamme dier verwachtte in de winkels gevoerd te zullen worden, zegt beheerder A. de Klein van het vogelasiel. De duif scharrelde al bijna twee dagen rond bij een aantal winkels toen de Dierenbescherming hem in een kledingzaak te pakken kreeg. Tot begin volgende week blijft het beestje in het asiel van de stichting Vogelopvang

Regio Eindhoven aan de Eikenstraat, waar hij kan herstellen. „Daarna breng ik hem naar de centrale opvanghokken van de organisatie van postduivenhouders in Bergeijk”, aldus beheerder De Klein.

„Daar identificeert men hem aan de hand van het ringnummer, zodat de eigenaar verwittigd kan worden.” In het Strijpse asiel worden jaarlijks ongeveer honderd postduiven afgeleverd.

Verschillende mensen belden gisteren ongerust naar de Dierenbescherming nadat ze in de krant over de duif hadden gelezen.

Aantal lepelaars in Nederland neemt gestaag toe

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

Het gaat goed met de lepelaar. Dit jaar hebben 1126 paren in Nederland gebroed. Voor het eerst in deze eeuw werd het aantal van duizend broedparen overschreden, meldt de Vereniging Natuurmonumenten in haar bulletin *Van Nature*.

De lepelaar ligt daarmee voor op het beschermingsplan uit 1994. Het doel daarvan was in 2000 uit te komen op 750 broedparen en in 2015 op duizend.

-21-

De lepelaar is enkele jaren geleden verdwenen uit het Naardermeer, maar heeft zich op ettelijke nieuwe plaatsen gevestigd, vooral langs de kust, van Zeeland tot en met Schiermonnikoog. In Flevoland broedt de soort in de Oostvaardersplassen en de Lepelaarsplassen.

Door het broedsucces in Nederland kan de lepelaar zich uitbreiden naar andere landen. De soort lijkt zich te vestigen in het Duitse en Deense waddengebied, aldus Natuurmonumenten. Ook langs de Engelse oostkust hebben al lepelaars gebroed.

VK 20-11-97

'Vogels meer beschermen tegen sportvliegtuigjes'

ANP

VK

DEN HAAG

4-12-97

Het kabinet wil verstoring van de fauna door de kleine luchtvaart (sport-, zaken-, les- en reclamevliegtuigen) terugdringen. Het kabinet overweegt daarom de minimumvlieghoogte voor deze vliegtuigen verhogen tot driehonderd meter.

Voor bepaalde natuurgebieden met een nationaal belang wordt een verdere verhoging van de minimumvlieghoogte of een vliegverbod voor recreatieve luchtvaart overwogen. Dit staat in het rapport *Beleidsvisie Kleine Luchtvaartinfrastructuur* van het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Boven de driehonderd meter vliegen meestal geen vogels meer. Uitzonderingen zijn lepelaars, steltlopers en ganzen. Het kabinet wil de kleine luchtvaart in Nederland niet in omvang verminderen. Wel moet de geluidhinder omlaag. Dat kan door het aanbrengen van uitlaatdempers en geluidarme propellers.

Tientallen vogels vliegen zich tegen treinen te pletter

Van onze verslaggeefster

VK

AMSTERDAM

Langs de spoorlijn tussen Almere en Lelystad zijn tientallen dode vogels gevonden. De beesten zijn tegen de treinen gevlogen en daarna dood neergevallen in de spoorberm. 'Het is voor honderd procent een gevolg van het spoor', zegt H. Dijkman, medewerker van de werkgroep Roofvogels Nederland.

Vogelkenners, onder wie Dijkman, vonden de dieren op 29 december in het natuurgebied Oostvaardersplassen. Ze liepen in een deel dat niet toegankelijk is voor bezoekers. Dijkman: 'We werden dan ook weggestuurd. Daarom konden we maar een klein stuk onderzoeken. Als we een groter gebied hadden kunnen bekijken, hadden we vast meer dode vogels aangetroffen.'

De vogelkenners hebben contact opgenomen met de spoorwepolitie. Ze willen dat de NS een scherm plaatst langs de 'vogelgevaarlijke' delen van het traject. Dat kan een stuk gaas zijn waarop roofvogels zijn afgebeeld. De stickers van de roofvogels houden de kleine vogels weg en de roofvogels zien de plaatjes als een silhouet en blijven daardoor uit de buurt, aldus Dijkman.

Onder de dode vogels waren buizerds, sperwers, torenvalken, ransuilen en kerkuilen. Volgens de vogelkenner is de NS al vaker gevraagd maatregelen te nemen tegen het doordringen van vogels.

Als er sprake is van een probleem, zal dit zeker worden opgelost, reageert een woordvoester van Railinfrabeheer, de afdeling bij NS die spoorwegen aanlegt. 'De spoorwegen doen veel om de flora en fauna zoveel mogelijk te behouden. Zo is deze spoorlijn al omgelegd om de

de Blauwke (1998)

Kokkelvisserij brengt Nederland voor rechter

Van onze correspondent

BRUSSEL

De Nederlandse regering schiet tekort in het natuurbeheer van de Waddenzee, met name in de bescherming van de vogelstand. Dat is de mening van de Europese Commissie. Na diverse vergeefse aanmaningen heeft Brussel gisteren besloten Nederland voor het Europees Hof van Justitie in Luxemburg te slepen wegens overtreding van de vogelrichtlijn.

De Europese Commissie heeft scherpe kritiek op de 'excessieve' bevissing van de Waddenzee, die ze beschouwt als 'een van Europa's belangrijkste natuurreservaten'. Vooral de bovenmatige vangst van kokkels vormt een bedreiging van de vogelstand.

De Commissie vreest dat in de Waddenzee zoveel kokkels voor menselijke consumptie worden gevangen, dat er voor de vogels weinig meer overblijft. Vooral vogels die overwinteren in het gebied van de Waddenzee dreigen onvoldoende voedsel te kunnen vinden.

De vogelrichtlijn verplicht lidstaten tot goed beheer van natuurgebieden die zichzelf hebben uitgekoken. Nederland heeft de Waddenzee bestempeld tot 'beschermingszone' van wilde vogels. Maar de Europese Commissie, die enige jaren geleden na een klacht over wanbeheer een onderzoek heeft ingesteld, is tot de

conclusie gekomen dat de Nederlandse regering de Waddenzee 'niet behoorlijk beschermt'.

Tussen Brussel en Den Haag heeft de afgelopen jaren een uitvoerige correspondentie plaatsgevonden over het natuurbeheer in de Waddenzee. Ondanks al dat overleg zijn ernstige meningsverschillen blijven bestaan over de invloed van de kokkelvisserij op de vogelstand. De Europese Commissie dringt aan op een drastische vermindering van de kokkelvangsten. Den Haag vindt dat niet nodig en wijst op het sociaal-economische belang van de visserij.

'Beide partijen blijven van mening verschillen over het beheer van de Waddenzee. Daarom heeft de Europese Commissie besloten de rechter te laten bepalen wie er gelijk heeft', aldus een functionaris van de commissie. Dat oordeel wordt pas na 2000 verwacht.

Het is echter ook niet uit te sluiten dat Nederland al voor die tijd tot een vergelijk komt met Brussel. Dat kan echter alleen als wordt gekort op het aantal vergunningen voor kokkelvisserij, zo verluidd in Brussel.

De Waddenvereniging reageert verheugd. Volgens P. de Cock is het dringend nodig om minstens de komende tien jaar helemaal niet meer op kokkels te vissen. Alleen met zo'n drastische maatregel wordt de vogelstand daadwerkelijk beschermd.

VK 2012 97

VOOR U GELEZEN

JAN WOUTERS

In het laatst nummer van BTO-News van 1997 staat een stukje wat aan-toont, hoe belangrijk het is om allerlei aspecten van het vogelleven te onderzoeken. Pas dan zijn er eventueel voldoende gegevens om bepaalde trends te verklaren.

Het gaat over de achteruitgang van de Zanglijster in Groot-Brittannië. Sinds het midden van de jaren '70 is de stand van deze toch zeer algemene soort met 65% achteruitgegaan. Dat kan velerlei oorzaken hebben.

In de laatste 20 jaar is het Britse landschap behoorlijk veranderd: veel hegen zijn gerooid, de akkers zijn groter geworden, akkerranden zijn verdwenen. Als Kempenaren kunnen wij ons daar wel iets bij voorstellen. De agrarische praktijk is veranderd: minder gras, gerst, en winterstoppels en meer ontwatering en bespuiting, met sterkere middelen. Bovendien is door het toenemend gebruik van slakkenverdelgingsmiddelen in de 70-er jaren een flink deel van het voedsel voor Zanglijsters verdwenen.

Maar misschien valt de boeren niets te verwijten. Als er veel verandert in de omgeving, is het moeilijk de juiste oorzaak daar uit te pikken. Er zou ook sprake zijn van klimaatsverandering. En de stand van de Sperwer en de Ekster is gestegen, zodat predatie als mogelijke oorzaak zeker ook onderzocht moet worden.

Om achter de echte oorzaak van de populatiedaling van de Zanglijster te komen, is het eerst nodig om na te gaan *hoe* die tot stand komt. Daarna is het misschien mogelijk om te zeggen *waarom*.

Het aantal vogels in een populatie op een bepaald moment, is het netto resultaat van de aanwas door geboortes en of immigratie en de verliezen door sterfte en

of emigratie. In een afnemende populatie is de aanwas kleiner dan de verliezen.

Zowel de aanwas als de verliezen kun je opsplitsen in een aantal kleinere stappen. De aanwas door geboortes is op te splitsen in het leggen van eieren, het uitkomen van de eieren, het uitvliegen van de jongen en het overleven van de jongen tot het volgende broedseizoen. Daarna blijven ze in de populatie tot ze sterven. De verliezen zijn dus onder te verdelen in de sterfte in het eerste jaar en de sterfte van volwassen vogels

De emigratie en immigratie worden bij dit zanglijsteronderzoek verder niet in de beschouwing betrokken. Misschien is er te weinig van bekend om er uitspraken over te doen, of speelt het echt nauwelijks een rol. Zanglijsters zijn in Groot-Brittannië gedeeltelijk standvogels.

Eind jaren '60 en begin jaren '70 was de zanglijsterpopulatie stabiel, in de jaren daarna begon ze af te nemen. Deze verandering kan dus veroorzaakt zijn door verkleining van het gemiddeld aantal eieren per nest, vermindering van het uitkomstsucces, daling van het uitvliegpercentage, een afname van de overleving in het eerste jaar of een verlaging van de overleving van volwassen vogels of door een combinatie van deze factoren.

Als je na kunt gaan welke van die stappen veranderd zijn, zou je achter het mechanisme van de populatieafname kunnen komen. Ook kun je bepaalde mogelijke oorzaken uitsluiten. Zo is het onwaarschijnlijk dat een verkleining van de legselgrootte te wijten is aan predatie door Sperwers, en een verandering in de overleving van de adulten zal waarschijnlijk niet door Eksters veroorzaakt worden.

Met het nestkaartenbestand konden een paar factoren worden onderzocht. De

legselgrootte varieert maar heel weinig tussen de jaren. Het uitkomstsucces is ook vrij constant, maar eerder iets toegenomen dan afgenomen. Dat geldt ook voor het uitvliegpercentage. Het ziet er dus naar uit dat het broedproces in zijn geheel geen probleem vormt.

Uit ringgegevens blijkt dat de overleving van de volwassen vogels constant is gebleven. Maar die van jonge lijsters is achteruitgegaan. Ten tijde van de stabiele populatie was de overleving 48%, maar sinds de populatie afname nog maar 40%. Deze verandering in de overleving in het eerste jaar is groot genoeg om de populatiedaling te veroorzaken.

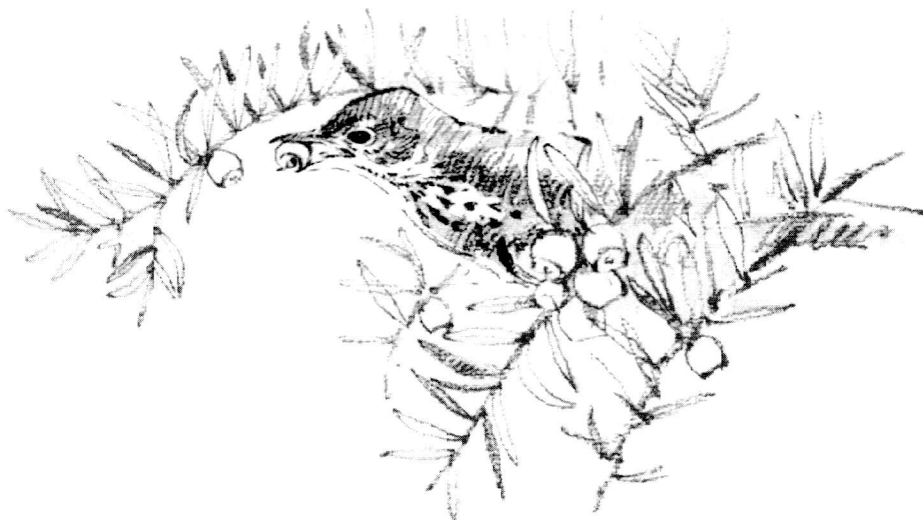
Nu is dus duidelijk *hoe* de afname van de Zanglijster tot stand komt, maar nog

niet *waarom*. Wel kunnen er al een aantal omgevingsfactoren worden uitgesloten.

Door het eerste levensjaar op te splitsen in kortere perioden zoals vlak na het uitvliegen, herfst, winter en voorjaar is het misschien mogelijk om de moeilijkste tijd voor de vogels op te sporen. Voorlopig is men er nog niet helemaal uit.

Wel blijkt de overleving in koude of droge winters lager te zijn dan normaal, maar er is geen tendens dat de winters kouder of droger worden.

In elk geval toont dit onderzoek aan dat zowel het inventariseren in het BMP, als het invullen van nestkaarten, en het ringen van vogels, noodzakelijk zijn om achter oorzaken te kunnen komen van toename of afname van soorten. Daar kunnen we dus gerust mee doorgaan.

VOGELVARIA

BERICHTEN UIT HET VELD

De eerste bekendtelling is weer achter de rug. Het was deze eerste keer niet alles, maar we krijgen nog een paar keer de kans. Een Watersnip kon ik noteren op het formulier, met een paar reigers. Het toeval wilde dat ze die dag ook aan het jagen waren. De eenden waren gewaarschuwd: er was er geen een te zien heel die dag. Maar het weer vergoedde veel

Te Westerhoven op een veld zitten volop vogels, die zich tegoed doen aan het zaad op het land. Vinken hebben tussen dit gevogelte de overhand. Maar ook groepjes Veldleeuweriken versmaden het voer niet. Op de grond zijn ze moeilijk te ontdekken. Ze vliegen pas op als ik er kort bij ben. Een eindje verderop strijken ze weer neer.

Als ik verder doorloop, kom ik in de buurt van het water. Daar bij de slootkanten met bramen en brem is de Geelgors te zien. Een Winterkoning schiet er tussendoor. De vogel zit geen moment stil. Een Vlaamse Gaai met een eikel in zijn bek, vliegt het struweel in. Hij heeft ze voor het uitzoeken, er zijn er genoeg voor een stevige maaltijd.

Langs de Keersop krijg ik in de aanplant de nesten van het vorig seizoen in het oog, nu de bladeren er af zijn. Ze zitten vlak langs het pad waar we altijd lopen. Ik heb van de zomer naar sommige uitgekeken, en ze niet gevonden. Maar toen was mijn mening dat de vogels verder in het struikgewas zouden wonen. Het is soms verrassend waar je de nesten tegen kunt komen.

Verder lopend hoor ik een Buizerd roepen. Ik zie de roofvogel boven de bossen zweven; ik blijf hem volgen totdat de vogel met een ruime bocht uit het gezicht verdwijnt. Deze keer had ik de verrekijker niet nodig, hij was groot genoeg.

Van een kennis heb ik vier nestkasten gekregen, een voor een Torenavalk, twee voor een Bosuil en een steenuilkast. Met Pieter heb ik ze weggehangen in de bossen. Bij de kast voor de Steenuil ga ik pas na het broedseizoen kijken. Maar bij een van de bosuilkasten deed ik kort na het ophangen al een mooie waarneming. In het ronde vlieggat zat al een uil naar buiten te kijken. Een blij gevoel overviel mij op dat moment. Wie weet?

In de weilanden aan de andere kant van Westerhoven zie ik regelmatig een Buizerd op een weipaal tussen de molshopen zitten. Op de weilanden zit de Roek, Kauw en Kraai. Ze struinen het gras af op zoek naar voedsel om dan tegen het invallen van de duisternis de slaapplek op te zoeken. Je hoort ze nog een hele tijd keugelen, en het duurt nog lang voordat het rustig is. Dan is het weer tijd om huiswaarts te keren en tot de conclusie te komen dat elke dag in de natuur, een andere dag is.

Zaterdag 3 januari, klapekstertelling. Het regent als we met het inventariseren beginnen. En het regent nog als we terugkeren bij de schaapskooi. Daar komt ons een bekende geur tegemoet, terwijl we onze natte kleren uitdoen. We worden verwelkomd door Piet, die volop staat te roeren in een pan met erwtensoep. Het smaakt weer heerlijk en het slechte weer is gauw vergeten. Het aantal Klapeksters dat er geteld is, zal intussen iedereen wel weten.

Piet Wuyts

RESULTATEN VAN DE NESTKASTEN OP GOLFBAAN WELSCHAP IN 1997.

We hebben de kasten drie keer gecontroleerd, te weten op 5, 12 en 26 mei. Van de negentig kasten die er nu in totaal hangen op de golfbaan, waren er 48 bezet. In totaal is dus ruim 50% bezet geweest. De verdeling was als volgt:

Pimpelmees	16
Koolmees	29
Spreeuw	3

Het aantal eieren was gemiddeld 8 stuks, zowel bij de Koolmees als de Pimpelmees. De Spreeuwen hadden 5 jongen per legsel. Bij de controles hebben we 2 dode jongen gevonden.

We vonden bij onze latere bezoeken 8 maal een tweede legsel, en dat alleen van de Koolmees.

De kasten voor Torenvalk en de duiven waren niet bezet door deze vogels maar door Koolmezen.

(De aantallen van de mezen in de kasten op de golfbaan komen heel aardig overeen met die in de kasten op Koningshof. Daar zaten in 87 kasten 27 Koolmezen met 11 tweede broedsels en 12 Pimpelmezen met 3 tweede broedsels. *Jan Wouters*).

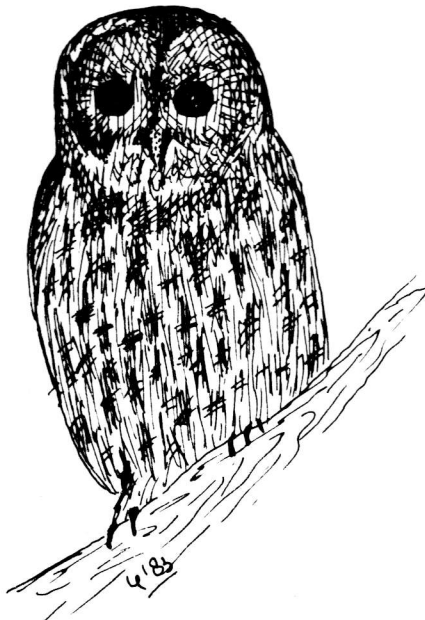
Dit was het dan weer voor het jaar 1997. Tot het volgend seizoen.

Minke Bozuwa

18 OKTOBER TOPDAG ROOFVOGELS IN HET KIJKVERDRIET

Uit de tabel bij het artikel van Gerrit Vink in dit nummer over het trektellen blijkt dat 18 oktober de beste dag was op de Strabrecht voor de roofvogels met 20 Buizerden en 13 Sperwers. Die dag is er veel roofvogeltrek geweest volgens een melding in het blad Pandion. In het gebied Kijkverdriet te Ravels (België) werden op de trektelpost de volgende aantallen gezien: Buizerd 206, Sperwer 51, Blauwe Kiekendief 2, Visarend 2, Rode Wouw 2, Wespandief 1, Smelleken 1 en terplaatse Havik 5 en Torenvalk 2. Waarschijnlijk is daar een volle dag geteld.

Jan Wouters

WIST U DAT . . .

- De eerste vogeltelling van het jaar er weer op zit.
- Dit de Klapekster simultaantelling op de Strabrecht was.
- Er wegens zeer slecht weer, geen klap.....ekster gezien is.
- Er wel veel deelnemers waren, die ik hierbij vriendelijk dank zeg.
- Ik er wel een tas gevonden voorwerpen aan overgehouden heb.
- Daar in zitten: 1 pet, 1 regenpakhoes, 2 paar handschoenen, 2 eetlepels en 1 soepkop.
- Mijn grootste aanwinst wel was, het is toch niet te geloven, een verrekijker.
- Als het goed is de wintertelling er ook al weer op zit.
- In het eerste telweekend het weer onwinters was.
- Er nu nog Bosuilen geteld kunnen worden.
- Het broedseizoen dus alweer begonnen is.
- Het Sovon begint met een nieuwe broedvogelatlas.
- Wil Beeren coördinator voor deze atlas is in district 16.
- Er volgens Wil al 45 atlasblokken geteld worden.
- Peer Busink na vele jaren de voorzittersshamer neerlegt.
- Hij misschien wel de hardst werkende voorzitter was die de VWG ooit gehad heeft.
- Peer bedankt wordt voor zijn vele werk voor de Vogelwerkgroep.
- Jos Smit bij de bekendtelling een Grote Zilverreiger heeft gezien.
- Dat een voorbode is van ons zilveren feest.
- De VWG volgend jaar 25 jaar bestaat.
- Jos ook in de feestcommissie zit.
- De feestcommissie bestaat uit Heleen, Jos, Edwin, Harold, Joris, Mart en Piet.
- Ideeën groot of klein bij de feestcommissie moeten zijn.

Houdoe,

Piet

VOGELASIELS VOOR DE KEMPEN :

Vogelasiel Someren
Toon en Marij de Smit
Boerenkamplaan 32
5712 AE Someren
tel. 0493-493564.

Vogelasiel Eindhoven
Anton de Kleyn
Eikenstraat 49
5651 CM Eindhoven
040-2526897.

Dierenambulance voor de Kempen: 0497-574030.

voor Eindhoven e.o. 040-2523188.

MELDING ROOFVOGELVERVOLGING:

Vogelasiel Someren tel. 0493-493564.

of 040-2264847

ADRESSEN BESTUURSLEDEN :

Voorzitter: Peer Busink
De Stille Wille 34
5091 WB Oostelbeers. 013-5133699.

Secretaris: Jan van der Zee
Fleminglaan 18
5644 DH Eindhoven. 040-2130210.

Penningmeester: Huub Knubben
Sansovinostraat 24
5624 JX Eindhoven. 040-2460363.

**Biologisch
secretariaat:** Hans Hermans
Provincialeweg 138
5503 HK Veldhoven. 040-2547152.

en: Tonny van der Vleuten
Nieuwstraat 30a
5527 AV Hapert. 0497-384107.

Algemeen lid: Willem Veenhuizen
Bussele 32
5641 PB Eindhoven. 040-2816913.

INHOUD: jaargang 24 no. 1 (1998)

Hans Hermans	Jaarprogramma VWG De Kempen.	1
Peer Busink	Een terugblik op 1997 en eerder.	3
Hans Hermans	Vogelen in 1997....., en in 1998.	5
Hans Hermans	Inventariseerders broedseizoen 1998.	6
Peer Busink	Overzicht commissies en activiteiten Vwg de Kempen '98.	7
Pieter Wouters	Uilen in de Kempen in 1997.	8
Hans Hermans	De Nachtzwaluw in het Leenderbos en op de Groote Heide in 1997.	12
Jan Wouters	Nestkasten Koningshof in 1997.	14
Gerrit Vink	Trektellingen Strabrechtse Heide 1997.	16
Tonny van der Vleuten & Hans Hermans	Doorgebladerd.	18
Huub Knubben	Knipselkrant.	19
Jan Wouters	Voor U gelezen.	22
VOGELVARIA		
Piet Wuyts	Berichten uit het veld.	24
Minke Bozuwa	Resultaten van de nestkasten Golfbaan Welschap in 1997.	25
Jan Wouters	18 oktober topdag roofvogels in het Kijkverdriet.	25
Piet van Happen	Wist U dat...	26

Tekeningen: M. Bakermans
J. Busby
L. Peeters
W. van de Voort